

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

ವಾರದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು

KAS, FDA/SDA/PDO/ GROUP C,
PSI/PC, TEACHER'S EXAMS

ಕನ್ನಡ & English

By- ನಂದನ್ ಸರ್

November 2nd Week 2025

- ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ
- ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಮಧುಮೇಹ
- ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎ
- ರುಮಟಾಯ್ ಸಂಧಿವಾತ
- ಸರಂದಾ ಅರಣ್ಯ.
- ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಎನ್‌ಇಎಂಎಂಪಿ 2020 ಅನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ
- ಮುದ್ರಾ-ನ್ಯೂಮಾ ವಾಯುನೆಲೆ
- ರಿಫೈನ್ಡ್ ವ್ಯಾಲಿ ಜ್ವರ
- ಕಾಕಂಬಿ
- ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ವರದಿ
- ರಿಸಿನ್
- ಬುಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025
- ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣದ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ
- ಲೂಸಿಫರ್ ಬೀ
- ಆದಿತ್ಯ-ಎಲ್‌1 ಮಿಷನ್ ಕರೋನಲ್ ಮಾಸ್ ಇಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ (ಸಿಎಂಇಗಳು) ಅನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ಜಿಐ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಶುಲ್ಕ ಕಡಿತ
- ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (CRI) 2026
- ಭಾರತ-ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾ ಚಿರತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಒಪ್ಪಂದ
- ಭೂತಾನ್ ಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಭೇಟಿ
- ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು
- ಡಂಪ್ ಸೈಟ್ ಪರಿಹಾರ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಡಿಆರ್ ಎಪಿ)
- ಗಗನಯಾನ ಮಿಷನ್
- ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕ್ರಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2024
- ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಕುರಿತ 3 ನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ (ಐಸಿಜಿಎಚ್ 2025)

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

WEEKLY CURRENT AFFAIRS

NOVEMBER 2ND Week 2025

India, Nepal Ink Pact to Step Up Trade Ties

Syllabus: GS2/IR

ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಐಆರ್

Context

- India and Nepal have amended the **Treaty of Transit** to facilitate the movement of rail-based freight between **Jogbani in India** and **Biratnagar in Nepal**.

India - Nepal Relations

- Shared Border:** The country shares a border with five Indian states - **Sikkim, West Bengal, Bihar, Uttar Pradesh and Uttarakhand**.
- India-Nepal Treaty of Peace and Friendship - Signed in 1950**, it forms the special relations that exist between India and Nepal.

ಸುದ್ದಿ

- ಭಾರತದ ಜೋಗ್ಬಾನಿ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳದ ಬಿರಾಟ್ನಗರ ನಡುವೆ ರೈಲು ಆಧಾರಿತ ಸರಕು ಸಾಗಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ ಸಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿವೆ.

ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ಹಂಚಿಕೆಯ ಗಡಿ: ದೇಶವು ಐದು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ನೊಂದಿಗೆ ಗಡಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಭಾರತ-ನೇಪಾಳ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹ ಒಪ್ಪಂದ - 1950 ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು, ಇದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳದ ನಡುವೆ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

- **Defence Cooperation:** Both countries conduct **Joint Military Exercise SURYA KIRAN alternately in India and in Nepal.**
- The **Gorkha regiments of the Indian Army** are raised partly by recruitment from hill districts of Nepal.
- **Trade and Economic:** India remains **Nepal's largest trade partner and Investment** where Indian firms account for 33.5 % of total FDI stock in Nepal.
- **Operation Maitri & post-earthquake reconstruction assistance:** In the wake of the **2015 earthquake in Nepal**, GoI was the first responder and carried out its largest disaster relief operation abroad (Operation Maitri).
- **Cultural Ties:** The leaders of the two countries have often noted the age-old '**roti beti**' relationship, which refers to cross-border marriages between people of the two countries.

- ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರ: ಎರಡೂ ದೇಶಗಳು ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣ್ ನಡೆಸುತ್ತವೆ.
- ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಗುರ್ಖಾ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಪಾಳದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಭಾಗಶಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ: ಭಾರತವು ನೇಪಾಳದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾಲುದಾರ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ , ಅಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೇಪಾಳದ ಒಟ್ಟು ಎಫ್‌ಡಿಐ ಷೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 33.5 ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ಆಪರೇಷನ್ ಮೈತ್ರಿ ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪದ ನಂತರದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ನೆರವು: ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ 2015 ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭೂಕಂಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು (ಆಪರೇಷನ್ ಮೈತ್ರಿ) ನಡೆಸಿತು.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು: ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ಜನರ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಹಳೆಯ 'ರೊಟ್ಟಿ ಬೇಟಿ' ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ನಾಯಕರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

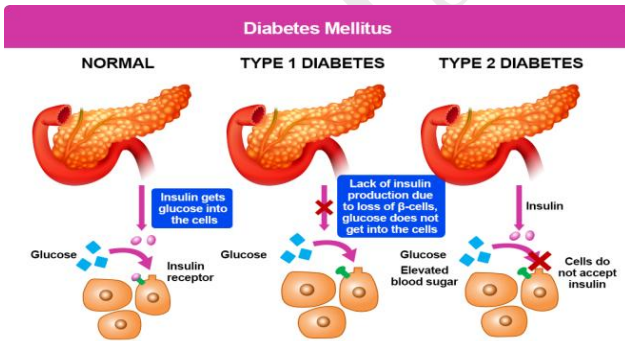
Areas of Concerns between India & Nepal

- **Kalapani dispute:** The area is in India's control but Nepal claims the region because of historical reasons. The area is the largest territorial dispute between Nepal and India.

ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ ನಡುವಿನ ಕಳವಳದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

- **ಕಾಲಾಪಾನಿ ವಿವಾದ:** ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಭಾರತದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದೆ ಆದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನೇಪಾಳವು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ನೇಪಾಳ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿವಾದವಾಗಿದೆ.

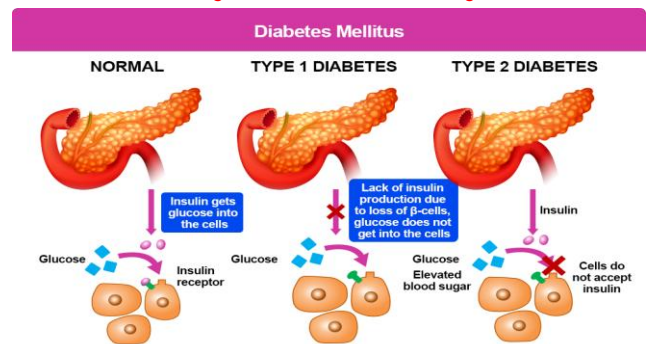
Workplace Stress & Diabetes
Syllabus: GS2/Health

Context

- India has an estimated 10.1 crore people living with diabetes according to ICMR-INDIAB, 2023, and workplace stress may be one of the factors heightening this burden.

ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಮಧುಮೇಹ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಆರೋಗ್ಯ

ಸುದ್ದಿ

- ಐಸಿಎಂಆರ್-ಇಂಡಿಯಾಬಿ, 2023 ರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 10.1 ಕೋಟಿ ಜನರು ಮಧುಮೇಹದೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಒತ್ತಡವು ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

- **World Diabetes Day is observed on November 14.**

Diabetes Burden in India

- India is often called the **diabetes capital of the world.**
- According to the ICMR-INDIAB Study, the **diabetic population** jumped from about 32 million in 2000, to almost **90 million adults in 2024.**
- Recent reports estimate that **1 in 9 Indian adults live with diabetes**

Diabetes

- Diabetes is a **chronic metabolic disorder** in which the body either **does not produce enough insulin or cannot effectively use the insulin** it produces.
- This leads to **high levels of glucose (sugar) in the blood.**
- **Insulin:** Insulin is a **hormone produced by the pancreas.**
- It helps glucose (from food) enter cells, where it is used for energy.

Types of Diabetes

- It is an autoimmune disease where the **body's immune system destroys insulin-producing cells.** The **body produces little or no insulin.**
- It usually **begins in childhood or adolescence.**
- It requires **lifelong insulin injections.**

Type 2 Diabetes

- This is the **most common type of diabetes.** The body doesn't produce enough insulin.
- It is usually **linked to obesity, sedentary lifestyle, unhealthy diet and family history.**
- **It can be managed with diet, exercise, oral medications, and sometimes insulin.**

- ನವೆಂಬರ್ 14 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಮಧುಮೇಹ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧುಮೇಹದ ಹೊರೆ

- ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಮಧುಮೇಹ ರಾಜಧಾನಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಐಸಿಎಆರ್-ಇಂಡಿಯಾಬಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ಮಧುಮೇಹಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2000 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 32 ದಶಲಕ್ಷದಿಂದ 2024 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 90 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು.
- ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಗಳು 9 ಭಾರತೀಯ ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಧುಮೇಹದೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಮಧುಮೇಹ

- ಮಧುಮೇಹವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಚಯಾಪಚಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅದು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಅನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಇದು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ (ಸಕ್ಕರೆ) ಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇನ್ಸುಲಿನ್: ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಮೇದೋಜ್ಜೀರಕ ಗ್ರಂಥಿಯಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಆಗಿದೆ.
- ಇದು ಗ್ಲೂಕೋಸ್ (ಆಹಾರದಿಂದ) ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಧುಮೇಹದ ವಿಧಗಳು

- ಇದು ಸ್ವಯಂ ನಿರೋಧಕ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ದೇಹದ ರೋಗನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕೋಶಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಹವು ಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯ ಅಥವಾ ಹದಿಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹ

- ಇದು ಮಧುಮೇಹದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧವಾಗಿದೆ. ದೇಹವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೊಜ್ಜು, ಜಡ ಜೀವನಶೈಲಿ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಆಹಾರ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಮೌಖಿಕ ಔಷಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ನೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

Gestational Diabetes:

- This occurs during pregnancy and usually disappears after delivery, but increases the risk of type 2 diabetes later in life.

Hepatitis A

Syllabus: GS2/Health

Types of Hepatitis

	TRANSMISSION	PREVENTION	TREATMENT
Hepatitis A	Eating contaminated food or drinking contaminated water	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Vaccine 	No treatment
Hepatitis B	Through contact with the blood or bodily fluids of an infected person	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Vaccine • Blood screening 	<ul style="list-style-type: none"> • Alpha interferon • Peginterferon
Hepatitis C	Blood-to-blood contact	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Avoid sharing needles, toothbrushes, razors or nail scissors 	Direct-acting antiviral drugs
Hepatitis D	Contact with infected blood (only occurs in people already infected with hepatitis B)	<ul style="list-style-type: none"> • Hepatitis B vaccine • Avoid sharing needles, toothbrushes, razors or nail scissors 	Interferon
Hepatitis E	Eating contaminated food or drinking contaminated water	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Avoid drinking water that has come from a potentially unsafe source 	No treatment

Context

- As India debates the inclusion of the typhoid conjugate vaccine in its Universal Immunisation Programme, it raises the question whether Hepatitis A deserves a priority for inclusion.

Hepatitis

- Hepatitis is an inflammation of the liver. There are **five main strains** of the hepatitis virus, referred to as types **A, B, C, D and E**.
- **Types B and C lead to chronic disease** and together are the most common cause of **liver cirrhosis, liver cancer** and viral hepatitis-related deaths.

ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಮಧುಮೇಹ:

- ಇದು ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ನಂತರದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಆರೋಗ್ಯ

Types of Hepatitis

	TRANSMISSION	PREVENTION	TREATMENT
Hepatitis A	Eating contaminated food or drinking contaminated water	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Vaccine 	No treatment
Hepatitis B	Through contact with the blood or bodily fluids of an infected person	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Vaccine • Blood screening 	<ul style="list-style-type: none"> • Alpha interferon • Peginterferon
Hepatitis C	Blood-to-blood contact	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Avoid sharing needles, toothbrushes, razors or nail scissors 	Direct-acting antiviral drugs
Hepatitis D	Contact with infected blood (only occurs in people already infected with hepatitis B)	<ul style="list-style-type: none"> • Hepatitis B vaccine • Avoid sharing needles, toothbrushes, razors or nail scissors 	Interferon
Hepatitis E	Eating contaminated food or drinking contaminated water	<ul style="list-style-type: none"> • Practicing good hygiene • Avoid drinking water that has come from a potentially unsafe source 	No treatment

ಸುದ್ದಿ

- ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಕಾಂಜುಗೇಟ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್

- ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎಂದರೆ ಯಕೃತ್ತಿನ ಉರಿಯೂತ. ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ವೈರಸ್ ನ ಐದು ಮುಖ್ಯ ತಳಿಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಎ , ಬಿ, ಸಿ, ಡಿ ಮತ್ತು ಇ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ ಪ್ರಕಾರಗಳು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಿತ್ತಜನಕಾಂಗದ ಸಿರೋಸಿಸ್, ಯಕೃತ್ತಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮತ್ತು ವೈರಲ್ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

Hepatitis A:

- It is caused by the **Hepatitis A Virus (HAV)**. It **does not cause chronic infection** and is usually self-limiting.
- It **spread** through **contaminated food and water (fecal-oral route)**.
- It is entirely **preventable** where vaccines offer protection rates exceeding 90 to 95%.

Hepatitis B:

- It is known to cause **acute infection, liver failure happens in severe cases**.
- **Spread:** Spread through **blood and body fluids, sexual contact, mother-to-child transmission**.
- **Treatment:** Hepatitis B can be **prevented with a vaccine**, providing nearly 100% protection against the virus. The vaccine is usually given soon after birth with boosters a few weeks later.

Hepatitis C:

- The severity from a **mild illness to a serious, lifelong illness including liver cirrhosis and cancer**.
- **Spread:** The hepatitis C virus is a **bloodborne virus and most infections occur through exposure to blood from unsafe injection practices**.
- **Treatment:** **Direct-acting antiviral medicines (DAAs)** can cure more than 95% of persons, there is currently **no effective vaccine against hepatitis C**.

Hepatitis D:

- It **only affects people who are already infected with hepatitis B**, as it needs the **hepatitis B virus to be able to survive in the body**.
- It is usually spread through **blood-to-blood contact or sexual contact**.
- There's **no vaccine specifically for hepatitis D**, but the **hepatitis B vaccine can prevent it**.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎ:

- ಇದು ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಎ ವೈರಸ್ (ಎಚ್ ಎವಿ) ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸೋಂಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ-ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಕಲುಷಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಕ (ಮಲ-ಮೌಖಿಕ ಮಾರ್ಗ) ಹರಡಿತು.
- ಲಸಿಕೆಗಳು 90 ರಿಂದ 95% ಕ್ವಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುರಕ್ಷತಾ ದರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ:

- ಇದು ತೀವ್ರ ಸೋಂಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ, ಯಕೃತ್ತು ವೈಫಲ್ಯವು ತೀವ್ರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹರಡುವಿಕೆ: ರಕ್ತ ಮತ್ತು ದೇಹದ ದ್ರವಗಳು, ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕ, ತಾಯಿಯಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಹರಡುವ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಅನ್ನು ಲಸಿಕೆಯಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು, ಇದು ವೈರಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಸುಮಾರು 100% ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಾರಗಳ ನಂತರ ಬೂಸ್ಟರ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನನದ ಕೂಡಲೇ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಸಿ:

- ಯಕೃತ್ತಿನ ಸಿರೋಸಿಸ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಗಂಭೀರ, ಜೀವಮಾನದ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಲಘು ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ತೀವ್ರತೆ.
- ಹರಡುವಿಕೆ: ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಸಿ ವೈರಸ್ ರಕ್ತದಿಂದ ಹರಡುವ ವೈರಸ್ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೋಂಕುಗಳು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ನೇರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಆಂಟಿವೈರಲ್ ಔಷಧಿಗಳು (ಡಿಎಎ) 95% ಕ್ವಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಸಿ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಲಸಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಡಿ:

- ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ವೈರಸ್ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಕ್ತದಿಂದ ರಕ್ತದ ಸಂಪರ್ಕ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಡಿ ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಲಸಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ ಲಸಿಕೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು.

Hepatitis E:

- It is generally a **mild and short-term infection that does not require any treatment**, but it can be serious with a weakened immune system.
- **There's no vaccine for hepatitis E.**

Rheumatoid Arthritis

Syllabus: GS2/Health; GS3/Science and Tech

Context

- A new study in which researchers mapped the hidden preclinical evolution of rheumatoid arthritis.

Rheumatoid Arthritis (RA)

- It is a **chronic autoimmune disease in which the immune system mistakenly attacks the joints.**
- **Age & Gender Pattern:** It commonly affects individuals between 30-60 years. Women are three times more likely to develop RA than men.
- **Causes and Risk Factors:** The exact cause remains unclear. Likely contributors include – **genetic factors, hormones, and environmental triggers such as smoking or certain infections.**
- **Systemic Nature:** It is a **systemic disease, affecting not just joints but also lungs, heart, eyes, skin, nerves, and blood vessels.**

ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಇ:

- ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸೋಂಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ದುರ್ಬಲಗೊಂಡ ರೋಗನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದು ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಇ ಗೆ ಯಾವುದೇ ಲಸಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

ರುಮಟಾಯ್ಡ್ ಸಂಧಿವಾತ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಆರೋಗ್ಯ; GS3 / ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸುದ್ದಿ

- ಸಂಶೋಧಕರು ರುಮಟಾಯ್ಡ್ ಸಂಧಿವಾತದ ಗುಪ್ತ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ವಿಕಾಸವನ್ನು ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನ.

ರುಮಟಾಯ್ಡ್ ಸಂಧಿವಾತ (ಆರ್ ಎ)

- ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸ್ವಯಂ ನಿರೋಧಕ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರೋಗನಿರೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೀಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಮಾದರಿ: ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **30-60** ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಆರ್ ಎ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು.
- ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಅಂಶಗಳು: ನಿಖರವಾದ ಕಾರಣ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಂಭಾವ್ಯ ಕೊಡುಗೆದಾರರಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಸೇರಿವೆ - ಆನುವಂಶಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಹಾರ್ಮೋನುಗಳು ಮತ್ತು ಧೂಮಪಾನ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸೋಂಕುಗಳಂತಹ ಪರಿಸರ ಪ್ರಚೋದಕಗಳು.
- ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸ್ವಭಾವ: ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೀಲುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಶ್ವಾಸಕೋಶ, ಹೃದಯ, ಕಣ್ಣುಗಳು, ಚರ್ಮ, ನರಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ತನಾಳಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

- Persistent inflammation increases the **risk of heart disease** and contributes to **fatigue, fever, and depression**.
- **Treatment and Management:** It is **not curable**, but early diagnosis and timely management **can; reduce symptoms, slow disease progression, and prevent long-term disability**.

Saranda Forest

Syllabus: GS3/Environment

In News

- The Supreme Court directed the Jharkhand government to declare the ecologically rich Saranda forest as a wildlife sanctuary.

Saranda Forest

- **Location - Jharkhand**
- It is Asia's largest Sal (*Shorea robusta*) forest, spanning approximately 820-900 square kilometers.
- It is famously called the "land of seven hundred hills," reflecting its hilly terrain.
- The forest is **part of the Chhotanagpur biogeographic zone** and forms a natural landscape continuum with forests of Odisha and Chhattisgarh.
- **Species** - It is home to critically endangered species, including the endemic **sal forest tortoise, four-horned antelope, Asian palm civet, and wild elephants**.
- **Tribes** - It has been inhabited by the **Ho, Munda, Uraon and allied Adivasi communities**

- ನಿರಂತರ ಉರಿಯೂತವು ಹೃದ್ರೋಗದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಯಾಸ, ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ: ಇದನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆರಂಭಿಕ ರೋಗನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ರೋಗದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸರಂದಾ ಅರಣ್ಯ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಪರಿಸರ

ಸುದ್ದಿ

- ಪರಿಸರ ಶ್ರೀಮಂತ ಸರಂದಾ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವಂತೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಜಾರ್ಜಂಟ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.

ಸರಂದಾ ಅರಣ್ಯ .

- ಸ್ಥಳ - ಜಾರ್ಜಂಟ್
- ಇದು ಏಷ್ಯಾದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಾಲ್ (ಶೋರಿಯಾ ರೊಬಸ್ಟಾ) ಅರಣ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 820-900 ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.
- ಇದನ್ನು "ಏಳುನೂರು ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಾಡು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಅದರ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಅರಣ್ಯವು ಭೋಟಾನಾಗಪುರ ಜೈವಿಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಲಯದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್ ಗಢದ ಕಾಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯದ ನಿರಂತರತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಭೇದಗಳು - ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಲ್ ಅರಣ್ಯ ಆಮೆ, ನಾಲ್ಕು ಕೊಂಬಿನ ಜಿಂಕೆ, ಏಷ್ಯನ್ ತಾಳೆ ಪುನುಗು ಮತ್ತು ಕಾಡು ಆನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು - ಇಲ್ಲಿ ಹೋ, ಮುಂಡಾ, ಉರಾನ್ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ ಅದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿವೆ.

- It also accounts for **26% of India's iron ore reserves.**

Revisit NEMMP 2020 to Promote Electric Vehicles

Syllabus: GS3/Environment

In News

- Recently, the Supreme Court suggested revisiting the National Electric Mobility Mission Plan (NEMMP) 2020 amid escalating air pollution in Delhi.

National Electric Mobility Mission Plan (NEMMP) 2020

- It is a National Mission document providing the vision and the roadmap for the **faster adoption of electric vehicles and their manufacturing in the country.**
- **Faster Adoption and Manufacturing of (Hybrid &) Electric Vehicles in India (FAME India) Scheme** formulated in 2015 under NEMMP by Ministry of Heavy Industries.
- It aims to promote **adoption of electric/hybrid vehicles (xEVs) in India.**

Mudh-Nyoma Airbase

Syllabus: GS3/ Defence

In News

- **The Chief of the Air Staff inaugurated the Mudh-Nyoma airbase in Ladakh.**

- ಇದು ಭಾರತದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.26 ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಎನ್‌ಇಎಂಎಂಪಿ 2020 ಅನ್ನು

ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಪರಿಸರ

ಸುದ್ದಿ

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದ ನಡುವೆ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಪ್ಲಾನ್ (ಎನ್‌ಇಎಂಎಂಪಿ) 2020 ಅನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸಲಹೆ ನೀಡಿತು.

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಮಿಷನ್ ಪ್ಲಾನ್ (ಎನ್‌ಇಎಂಎಂಪಿ) 2020

- ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ತ್ವರಿತ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ದೊರಕುವ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಎಂದು ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಭಾರೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು 2015 ರಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಇಎಂಎಂಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಫೇಮ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ ವೇಗದ ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕೆ) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.
- ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ / ಹೈಬ್ರಿಡ್ ವಾಹನಗಳ (xEVs) ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮುಧ್-ನ್ಯೋಮಾ ವಾಯುನೆಲೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ರಕ್ಷಣಾ

ಸುದ್ದಿ

- ವಾಯುಪಡೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಲಡಾಖ್ ನಲ್ಲಿ ಮುಧ್-ನ್ಯೋಮಾ ವಾಯುನೆಲೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

Mudh-Nyoma Airbase

- The airbase is situated in **Nyoma, Leh district of Ladakh**, at an **altitude of 13,700 feet (4,200 m)**, making it **one of the world's highest fighter-capable airfields**.
- Construction was led by the **Border Roads Organisation**.
- Its **proximity to the LAC** gives India critical tactical and logistical advantages, enabling **quick response, force projection, and enhanced surveillance** in sensitive sectors like Depsang Plains, Pangong Tso, and Chushul Valley.

Rift Valley Fever Syllabus: GS2/ Health

In News

- The **World Health Organization (WHO)** confirmed an outbreak of **Rift Valley Fever (RVF)** affecting **Mauritania and Senegal** in Western Africa.

Rift Valley Fever (RVF)

- RVF derives its name from **Kenya's Rift Valley**, where the **disease was first recognised in the early 1930s**.
- **Pathogen** - It is caused by a **Phlebovirus** belonging to the **Phenuiviridae** family.
- It primarily affects animals such as **sheep, goats, cattle, and camels**.
- **Transmission** - **Humans become infected through close contact with infected animals** or by the bite of infected mosquitoes.
- There is **no evidence of human-to-human transmission**.
- Currently, there is **no specific antiviral treatment**.

ಮುದ್-ನ್ಯೋಮಾ ವಾಯುನೆಲೆ

- ಈ ವಾಯುನೆಲೆಯು **ಲಡಾಖ್ ಲೇಹ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನ್ಯೋಮಾದಲ್ಲಿ 13,700 ಅಡಿ (4,200 ಮೀ)** ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ, ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಯುದ್ಧ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಾಯುನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- ನಿರ್ಮಾಣದ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು **ಗಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ** ವಹಿಸಿತ್ತು.
- **ಎಲ್‌ಎಸಿ**ಗೆ ಅದರ ಸಾಮೀಪ್ಯವು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ, ತ್ವರಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಬಲದ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣೆ ಮತ್ತು ಡೆಪ್ಸಾಂಗ್ ಬಯಲು, ಪ್ಯಾಂಗಾಂಗ್ ತ್ಸೊ ಮತ್ತು ಚುಶುಲ್ ಕಣಿವೆಯಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿತ ಕಣ್ಗಾವಲನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ರಿಫ್ಟ್ ವ್ಯಾಲಿ ಜ್ವರ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಆರೋಗ್ಯ

ಸುದ್ದಿ

- ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮೌರಿಟಾನಿಯಾ ಮತ್ತು ಸೆನೆಗಲ್ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ **ರಿಫ್ಟ್ ವ್ಯಾಲಿ ಜ್ವರ (ಆರ್ ವಿಎಫ್)** ಏಕಾಏಕಿ ಏರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (ಡಬ್ಲ್ಯುಎಚ್‌ಒ) ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

ರಿಫ್ಟ್ ವ್ಯಾಲಿ ಫೀವರ್ (ಆರ್ ವಿಎಫ್)

- ಆರ್ ವಿಎಫ್ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೀನ್ಯಾದ ರಿಫ್ಟ್ ವ್ಯಾಲಿಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ **1930 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ** ಈ ರೋಗವನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.
- **ರೋಗಕಾರಕ** - ಇದು ಫೆನುವಿರಿಡೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಫ್ಲೆಬೊವೈರಸ್ ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ದನಗಳು ಮತ್ತು ಒಂಟೆಗಳಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಸರಣ** - ಸೋಂಕಿತ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಥವಾ ಸೋಂಕಿತ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತದಿಂದ ಮಾನವರು ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.
- ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹರಡುವ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ.
- ಪ್ರಸ್ತುತ, ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಂಟಿವೈರಲ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇಲ್ಲ.

Molasses

Syllabus: GS3/Economy

Context

- The Central government is looking to permit around 1.5 million tonnes of sugar exports in 2025-26 and abolish the 50% export tax on molasses to improve realisations and help farmers receive faster payments.

Molasses

- Molasses is a thick, dark brown syrup obtained as a byproduct during the process of refining sugarcane or sugar beet into sugar.

Uses

- **Food industry:** Used in baking (e.g., gingerbread), rum production, and animal feed.
- **Industrial use:** In ethanol, citric acid, and yeast production.
- **Agriculture:** As a component in cattle feed and for soil conditioning.
- It is a key raw material for ethanol production under India's ethanol blending programme to reduce crude oil imports.

Periodic Labour Force Survey (PLFS) Report

Syllabus: GS3/Economy

Context

- The Periodic Labour Force Survey (PLFS) was conducted by the Labour Bureau for the July-September 2025 quarter.

ಕಾಕಂಬಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಎಕಾನಮಿ

ಸುದ್ದಿ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2025-26 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1.5 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಸಕ್ಕರೆ ರಫ್ತಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕಾಕಂಬಿಯ ಮೇಲಿನ 50% ರಫ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ನೋಡುತ್ತಿದೆ.

ಕಾಕಂಬಿ

- ಕಾಕಂಬಿಯು ಕಬ್ಬು ಅಥವಾ ಸಕ್ಕರೆ ಬೀಟ್ ಅನ್ನು ಸಕ್ಕರೆಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಪಡೆಯಲಾದ ದ್ರವ್ಯ, ಗಾಢ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಸಿರಪ್ ಆಗಿದೆ.

ಉಪಯೋಗಗಳು

- ಆಹಾರ ಉದ್ಯಮ: ಬೇಕಿಂಗ್ (ಉದಾ., ಜಿಂಜರ್ ಬ್ರೆಡ್), ರಮ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಣಿಗಳ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆ: ಎಥನಾಲ್, ಸಿಟ್ರಿಕ್ ಆಮ್ಲ ಮತ್ತು ಯೀಸ್ಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ.
- ಕೃಷಿ: ಜಾನುವಾರು ಮೇವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿ.
- ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತದ ಎಥನಾಲ್ ಮಿಶ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಥನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ವರದಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಎಕಾನಮಿ

ಸುದ್ದಿ

- 2025 ರ ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬ್ಯಾರೋ ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ನಡೆಸಿತು.

Periodic Labour Force Survey (PLFS) Report

- **Unemployment Rate:** Overall it dropped to 5.2% in July-September, 2025 from 5.4% in the previous quarter.
- 1. Rural: It declined to 4.4% during the period from 4.8%.
- 2. Urban: Increased from 6.1% to 6.2% for males, and from 8.9% to 9.0% for females.

Employment Pattern:

- **Rural areas:** Dominated by self-employment – increased to 62.8% (from 60.7%). Majority engaged in the agriculture sector – 57.7% (up from 53.5%), due to seasonal operations.
- **Urban areas:** Regular wage/salaried employment rose slightly to 49.8% (from 49.4%). The workforce was concentrated in the tertiary sector – 62.0% (up from 61.7%).

Labour Force Participation Rate (LFPR):

1. Overall LFPR: 55.1% (steady from 55.0% last quarter).
 2. Rural LFPR: 57.2% (up from 57.1%).
 3. Urban LFPR: 50.7% (up from 50.6%).
 4. Female LFPR: Increased to 33.7% (from 33.4%).
 5. Rural female LFPR: 37.5% (up from 37.0%).
- **Worker Population Ratio (WPR):** For persons of age 15 years and above in the country during the quarter was 52.2%.
 - In rural areas, WPR was 54.7% as compared to WPR of 47.2% recorded in urban areas for the same quarter.

Ricin

Syllabus: GS3/ Science & Technology

In News

- **The Gujarat Anti-Terrorism Squad (ATS) foiled an alleged terror plot and arrested men with suspected links to terrorism who were reportedly attempting to produce Ricin chemical**

ಅವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ (ಪಿಎಲ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ವರದಿ

- ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರ: ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದು ಹಿಂದಿನ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಶೇ.5.4 ರಿಂದ 2025 ರ ಜುಲೈ-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇ.5.2 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- 1. ಗ್ರಾಮೀಣ: ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.4.8ರಿಂದ ಶೇ.4.4ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- 2. ನಗರ: ಪುರುಷರಿಗೆ 6.1% ರಿಂದ 6.2% ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 8.9% ರಿಂದ 9.0% ಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಉದ್ಯೋಗ ಮಾದರಿ:

- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ - 62.8% ಕ್ಕೆ (60.7% ರಿಂದ) ಏರಿತು. ಋತುಮಾನದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ - 57.7% (53.5% ರಿಂದ).
- ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು: ನಿಯಮಿತ ವೇತನ / ಸಂಬಳ ಉದ್ಯೋಗವು 49.8% ಕ್ಕೆ (49.4% ರಿಂದ) ಸ್ವಲ್ಪ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ತೃತೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ - 62.0% (61.7% ರಿಂದ).

ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದರ (ಎಲ್ ಎಫ್ ಪಿಆರ್):

1. ಒಟ್ಟಾರೆ ಎಲ್ ಎಫ್ ಪಿಆರ್: 55.1% (ಕಳೆದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ 55.0% ರಿಂದ ಸ್ಥಿರ).
 2. ಗ್ರಾಮೀಣ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್: 57.2% (57.1% ರಷ್ಟು).
 3. ನಗರ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್: 50.7% (50.6% ರಿಂದ).
 4. ಮಹಿಳಾ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್: ಶೇ.33.7 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು (ಶೇ.33.4 ರಿಂದ).
 5. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಎಲ್‌ಎಫ್‌ಪಿಆರ್: 37.5% (37.0% ರಿಂದ).
- ಕಾರ್ಮಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅನುಪಾತ (ಡಬ್ಲ್ಯು ಪಿಆರ್): ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ 52.2% ಆಗಿತ್ತು.
 - ಇದೇ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಶೇಕಡಾ 47.2 ರ ಡಬ್ಲ್ಯು ಪಿಆರ್ ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯು ಪಿಆರ್ ಶೇ.54.7 ರಷ್ಟಿದೆ.

ರಿಸಿನ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್‌3/ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸುದ್ದಿ

- ಗುಜರಾತ್ ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ನಿಗ್ರಹ ದಳ (ಎಟಿಎಸ್) ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಂಚು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ರಿಸಿನ್ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಯೋತ್ಪಾದಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಶಂಕಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದೆ

Ricin

- Ricin is a **highly toxic protein extracted from the castor bean plant** (*Ricinus communis*).
- It **blocks protein synthesis in cells, causing multiple organ failure and death within hours** of exposure.
- It is listed under Schedule-1 of the Chemical Weapons Convention (CWC).
- There is no known antidote for Ricin poisoning.

Chemical Weapons Convention

- **Mandate** - It is an international treaty aimed at eliminating the production, stockpiling, and use of chemical weapons and their precursors.
- **Adoption and Enforcement** - The Treaty was adopted on September 3, 1992, and entered into force on April 29, 1997.
- **Member countries** - It currently has 193 member states.
- **Legally binding** - It makes it mandatory to destroy old and abandoned chemical weapons.
- **India's ratification** - India signed the treaty in January 1993.

India's efforts

- **National Authority Chemical Weapons Convention (NACWC)** is the national authority responsible for implementing the Convention in India.

Booker Prize 2025

Syllabus: Awards/ Miscellaneous

ರಿಸಿನ್

- ರಿಸಿನ್ ಎಂಬುದು ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಸಸ್ಯದಿಂದ (ರಿಸಿನಸ್ ಕಮ್ಯುನಿಸ್) ಹೊರತೆಗೆಯಲಾದ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಕಾರಿ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಆಗಿದೆ.
- ಇದು ಜೀವಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಗಾಂಗ ವೈಫಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಮಾವೇಶದ (ಸಿಡಬ್ಲ್ಯುಸಿ) ಶೆಡ್ಯೂಲ್ -1 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ರಿಸಿನ್ ವಿಷಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಔಷಧವಿಲ್ಲ.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಮಾವೇಶ

- ಆದೇಶ - ಇದು ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪೂರ್ವಗಾಮಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- ಅಳವಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿ - ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 3, 1992 ರಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಏಪ್ರಿಲ್ 29, 1997 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು - ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ 193 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಧಿಸುವುದು - ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೈಬಿಟ್ಟ ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
- ಭಾರತದ ಅನುಮೋದನೆ - ಭಾರತವು ಜನವರಿ ೧೯೯೩ ರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿತು.

ಭಾರತದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮಾವೇಶ (ಎನ್‌ಎಸಿಡಬ್ಲ್ಯುಸಿ) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಬುಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು/ ವಿವಿಧ

Context

- David Szalay won this year's Booker Prize for fiction for his novel 'Flesh,' is the first Hungarian-British author to win the Booker Prize.

Booker Prize 2025

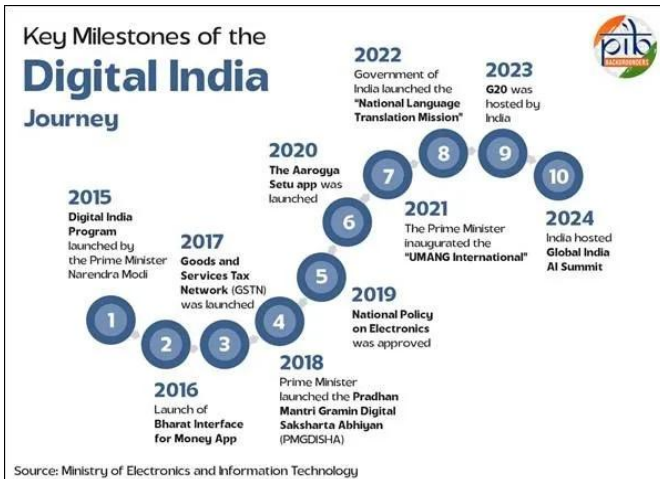
- It is a prestigious literary award conferred every year for the best fiction written in the English language & published in the United Kingdom and/or Ireland.
- **Launch:** It was first awarded in 1969 to promote reading and literature.

Indian Winners -

1. VS Naipaul in 1971 for In A Free State,
 2. Salman Rushdie for Midnight's Children in 1981,
 3. Arundhati Roy for The God of Small Things (1997),
 4. Kiran Desai for The Inheritance of Loss (2006),
 5. Aravind Adiga for The White Tiger (2008).
 6. Geetanjali Shree for her Hindi novel, Tomb of Sand(2022)
- **Note - In 2025, Banu Mushtaq and Deepa Bhashti won it for the translated anthology of Mushtaq's short stories from Kannada into English, Heart Lamp.**

Nine Years After Demonetisation

Syllabus: GS3/Economy

ಸುದ್ದಿ

- ಡೇವಿಡ್ ಸ್ಜಾಲೆ ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ 'ಫ್ಲೆಶ್' ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಈ ವರ್ಷದ ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದರು, ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಹಂಗೇರಿಯನ್-ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬುಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2025

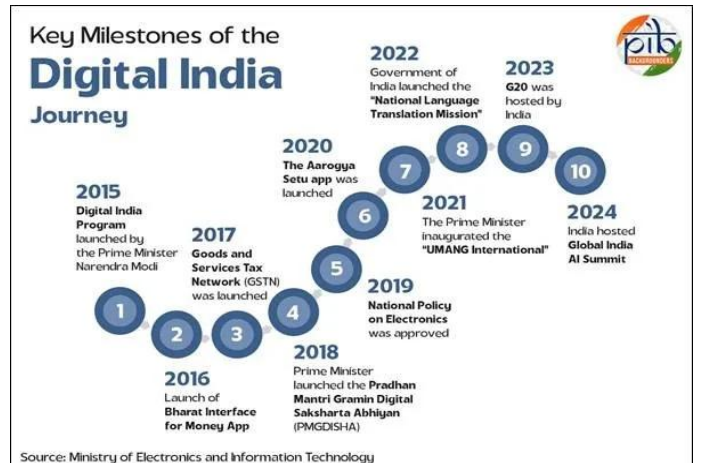
- ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಂ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಐರ್ಲೆಂಡ್ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೀಡಲಾಗುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಸ್ಥಾಪನೆ: ಓದುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1969 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಭಾರತೀಯ ವಿಜೇತರು -

1. 1971ರಲ್ಲಿ ಇನ್ ಎ ಫ್ರೀ ಸ್ಟೇಟ್ ಚಿತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ವಿ.ಎಸ್.ನೈಪಾಲ್,
 2. ೧೯೮೧ ರಲ್ಲಿ ಮಿಡ್ ನೈಟ್ಸ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ ಗಾಗಿ ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿ,
 3. ದಿ ಗಾಡ್ ಆಫ್ ಸ್ಮಾಲ್ ಥಿಂಗ್ಸ್ (೧೯೯೭) ಗಾಗಿ ಅರುಂಧತಿ ರಾಯ್,
 4. 'ದಿ ಇನ್‌ರಿಟನ್ಸ್ ಆಫ್ ಲಾಸ್' (೨೦೦೬) ಗಾಗಿ ಕಿರಾನ್ ದೇಸಾಯಿ.
 5. ದಿ ವೈಟ್ ಟೈಗರ್ (2008) ಗಾಗಿ ಅರವಿಂದ ಅಡಿಗಾ.
 6. ಗೀತಾಂಜಲಿ ಶ್ರೀ ಅವರ ಹಿಂದಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಸಮಾಧಿ ಆಫ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ (2022) ಕಾದಂಬರಿಗೆ.
- ಸೂಚನೆ - 2025 ರಲ್ಲಿ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಮತ್ತು ದೀಪಾ ಭಾಸ್ತಿ ಅವರು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಹಾರ್ಟ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಗಾಗಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದರು.

ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣದ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಎಕಾನಮಿ

Context

- **Currency with the public has more than doubled since the demonetisation in 2016 was announced by the government.**

Demonetisation

- The Prime Minister announced demonetisation on **November 8, 2016.**
- It declared that all existing **Rs 500 and Rs 1,000 notes** which together accounted for about **86% of the currency in circulation would cease to be legal tender.**
- Demonetisation in 2016 was apparently intended to **eliminate black money, curb counterfeit currency, promote digital payments and formalise the economy.**

Aditya-L1 Mission Tracks Coronal Mass Ejections (CMEs) Syllabus: GS3/Space

In News

- Scientists from the Indian Institute of Astrophysics and NASA have made the first-ever spectroscopic observations of a coronal mass ejection (CME) in the visible wavelength range, close to the Sun's surface using the VELC payload on Aditya-L1.

Aditya-L1 mission

- **Uniqueness** - Aditya-L1 is the **first space-based Indian observatory to study the Sun. It will be launched by the PSLV-C57.**
- **Note** - The solar mission will not see the spacecraft actually go to the sun, it will instead create a space observatory at a point from which the sun can be observed even during an eclipse.
- The spacecraft is planned to be placed in a halo orbit around the Lagrange point 1 (L1), around 1.5 million km from the Earth, of the Sun-Earth system.

ಸುದ್ದಿ

- 2016 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ನಂತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕರೆನ್ಸಿ ದ್ವಿಗುಣಗೊಂಡಿದೆ.

ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣ

- 2016ರ ನವೆಂಬರ್ 8ರಂದು ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ನೋಟು ರದ್ದತಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು.
- ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 500 ಮತ್ತು 1,000 ರೂ.ಗಳ ನೋಟುಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶೇಕಡಾ 86 ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಅದು ಘೋಷಿಸಿತು.
- 2016 ರಲ್ಲಿ ನೋಟು ಅಮಾನ್ಯೀಕರಣವು ಕಪ್ಪುಹಣವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು, ನಕಲಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಆದಿತ್ಯ-ಎಲ್ 1 ಮಿಷನ್ ಕರೋನಲ್ ಮಾಸ್ ಇಜೆಕ್ಷನ್ಸ್ (ಸಿಎಂಇಗಳು) ಅನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಸ್ಪೇಸ್

ಸುದ್ದಿ

- ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಆಸ್ಟ್ರೊಫಿಝಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ನಾಸಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆದಿತ್ಯ-ಎಲ್ 1 ನಲ್ಲಿನ ವಿಇಎಲ್ನಿ ಪೇಲೋಡ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಗೋಚರ ತರಂಗಾಂತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕರೋನಲ್ ಮಾಸ್ ಇಜೆಕ್ಷನ್ (ಸಿಎಂಇ) ನ ಮೊದಲ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರೋಸ್ಕೋಪಿಕ್ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಿತ್ಯ-ಎಲ್ 1 ಮಿಷನ್

- ಅನನ್ಯತೆ - ಆದಿತ್ಯ-ಎಲ್ 1 ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಆಧಾರಿತ ಭಾರತೀಯ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಿಎಸ್-ಎಲ್ವಿ-ಸಿ57 ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಲಿದೆ.
- ಗಮನಿಸಿ - ಸೌರ ಮಿಷನ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನೌಕೆಯು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಗ್ರಹಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ನೌಕೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು 1.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಲ್ಯಾಗ್ರೇಂಜ್ ಪಾಯಿಂಟ್ 1 (ಎಲ್ 1) ಸುತ್ತಲೂ ಹ್ಯಾಲೋ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

Major objectives of the mission

- The mission will focus on study of the **Solar upper atmospheric (chromosphere and corona) dynamics.**
- It will also identify what drives space weather, along with the origin, composition and dynamics of the solar wind.

Other missions to Sun

- **NASA's Parker Solar Probe, launched in 2018,** has already gone far closer — but it will be looking away from the Sun.
- **Helios 2 solar probe,** a joint venture between **NASA and the space agency of erstwhile West Germany,** was launched to investigate solar processes of the Sun's surface in **1976.**

GI Tag Fee Cut

Syllabus: GS3/Economy

In News

- Recently, the Government announced a reduction in the GI tag application fee from ₹5,000 to ₹1,000, encouraging tribal artisans to protect traditional crafts.

GI Tag Fee Cut

- GI tag certificates distributed for crafts and products like

1. Kannadippaya (Kerala)

ಮಿಷನ್ ನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಈ ಮಿಷನ್ ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲಿನ ವಾತಾವರಣದ (ವರ್ಣಗೋಳ ಮತ್ತು ಕೊರೊನಾ) ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸೌರ ಮಾರುತದ ಮೂಲ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಚಲನಶಾಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಯಾವುದು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಇತರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು

- **2018** ರಲ್ಲಿ ಉಡಾವಣೆಯಾದ ನಾಸಾದ ಪಾರ್ಕರ್ ಸೋಲಾರ್ ಪ್ರೋಬ್ ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದೆ - ಆದರೆ ಅದು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ದೂರ ನೋಡುತ್ತದೆ.
- ನಾಸಾ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಡುವಿನ ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮವಾದ ಹೀಲಿಯೋಸ್ 2 ಸೋಲಾರ್ ಪ್ರೋಬ್ ಅನ್ನು 1976 ರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಸೌರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಶುಲ್ಕ ಕಡಿತ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಎಕಾನಮಿ

ಸುದ್ದಿ

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು 5,000 ರೂ.ಗಳಿಂದ 1,000 ರೂ.ಗೆ ಇಳಿಸುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿತು, ಇದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಶುಲ್ಕ ಕಡಿತ

- ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಕನ್ನಡಿಪ್ಪಯ್ಯ (ಕೇರಳ)

2. Apatani textile (Arunachal)

3. Marthandam honey (Tamil Nadu)

4. Lepcha Tungbuk (Sikkim)

5. Bodo Aronai (Assam)

2. ಅಪಟಾನಿ ಜವಳಿ (ಅರುಣಾಚಲ)

3. ಮಾತಾಂಡಂ ಜೇನುತುಪ್ಪ (ತಮಿಳುನಾಡು)

4. ಲೆಪ್ಚಾ ತುಂಗ್ಬುಕ್ (ಸಿಕ್ಕಿಂ)

5. ಬೋಡೋ ಅರಾನಾ (ಅಸ್ಸಾಂ)

6. Ambaji Marble (Gujarat)

7. Badri cow ghee (Uttarakhand).

6. ಅಂಬಾಜಿ ಮಾರ್ಬಲ್ (ಗುಜರಾತ್)

7. ಬದರಿ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ (ಉತ್ತರಾಖಂಡ್).

Connect with the basics - Geographical Indication or GI Tag

- It is a name or a sign given to certain products related to a specific geographical location or origins like a region, town, or country.
- **A certification for unique products** - GI Tag may be regarded as a certification for a particular product with certain specific qualities or has a specific reputation because of its geographical origin.
- **GI Tags can be issued** for wine and spirit drinks, foodstuffs, agricultural products, handicrafts, and industrial products.
- **Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS)** - At the International level, GI is governed by the World Trade Organisation's (WTO's) Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS).

ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯ - ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚಕ ಅಥವಾ ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್

- ಇದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶ, ಪಟ್ಟಣ ಅಥವಾ ದೇಶದಂತಹ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ - ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಅನ್ನು ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮೂಲದಿಂದಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತನ್ನ ದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.
- ವೈನ್ ಮತ್ತು ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಪಾನೀಯಗಳು, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಜಿಐ ಟ್ಯಾಗ್ ಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.
- ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ-ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳು (ಟಿಆರ್ಐಪಿಎಸ್) - ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಐ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ (ಡಬ್ಲ್ಯುಟಿಬಿ) ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ-ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳ (ಟಿಆರ್ಐಪಿಎಸ್) ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

- **Geographical Indications of Goods (Registration and Protection) Act** - In India, Geographical Indications registration is administered by the Geographical Indications of Goods (Registration and Protection) Act, 1999, which came into force in September 2003.
- **Darjeeling tea** - The first product in India to be accorded with the GI tag was Darjeeling tea in 2004-05.

Climate Risk Index (CRI) 2026

Syllabus: GS3/Disaster Management

Context

- The new Climate Risk Index (CRI) 2026 report has been released by Germanwatch.
- The analysis was presented at the ongoing COP30 in Belem, Brazil.

Key Findings

- India was **ninth on the list of countries most affected by extreme weather events** between 1995 and 2024.
- In the last three decades, **India faced around 430 extreme weather events** which resulted in inflation-adjusted losses of around **\$170 billion**.
- **Most People Affected: India ranked third** behind Bangladesh and the Philippines.

India, Botswana Cheetah Translocation Pact

Syllabus: GS3/ Environment

African Cheetah	Asian Cheetah
Vulnerable	Critically Endangered
Appendix - I	Appendix - I
Africa (Northwest Africa, East Africa, Southern Africa)	Only few left in Iran
Diverse diet due to bigger habitat	Limited sources, medium sized prey like Chinkara, Gazelle etc.
Bigger in size as compared to asiatic cheetah, slightly bigger build and sturdy legs and neck	Slightly smaller and slender than the African Cheetah, their neck is much smaller and slender. Their legs are slender
IUCN STATUS	IUCN STATUS
CITES STATUS	CITES STATUS
DISTRIBUTION	DISTRIBUTION
FOOD INTAKE	FOOD INTAKE
PHYSICAL CHARACTERISTICS	PHYSICAL CHARACTERISTICS

- ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚಕಗಳು (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚಕಗಳ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚಕಗಳು (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1999 ರ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2003 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್ ಚಹಾ - 2004-05 ರಲ್ಲಿ ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್ ಚಹಾಕ್ಕೆ ಜಿಬಿ ಟ್ಯಾಗ್ ನೀಡಲಾದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (CRI) 2026

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸುದ್ದಿ

- ಹೊಸ ಹವಾಮಾನ ಅಪಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಸಿಆರ್ ಐ) 2026 ವರದಿಯನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ವಾಚ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.
- ಬ್ರೆಜಿಲ್ ನ ಬೆಲೆಮ್ ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಿಒಪಿ 30 ನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು

- ೧೯೯೫ ಮತ್ತು ೨೦೨೪ ರ ನಡುವೆ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧಿತವಾದ ದೇಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಒಂಬತ್ತನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಸುಮಾರು **430** ವಿಪರೀತ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ, ಇದು ಸುಮಾರು **170** ಶತಕೋಟಿ ಡಾಲರ್ ಹಣದುಬ್ಬರ-ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಬಾಧಿತರು: ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮತ್ತು ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್ ನಂತರ ಭಾರತ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತ-ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾ ಚಿರತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಒಪ್ಪಂದ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3/ ಪರಿಸರ

African Cheetah	Asian Cheetah
Vulnerable	Critically Endangered
Appendix - I	Appendix - I
Africa (Northwest Africa, East Africa, Southern Africa)	Only few left in Iran
Diverse diet due to bigger habitat	Limited sources, medium sized prey like Chinkara, Gazelle etc.
Bigger in size as compared to asiatic cheetah, slightly bigger build and sturdy legs and neck	Slightly smaller and slender than the African Cheetah, their neck is much smaller and slender. Their legs are slender
IUCN STATUS	IUCN STATUS
CITES STATUS	CITES STATUS
DISTRIBUTION	DISTRIBUTION
FOOD INTAKE	FOOD INTAKE
PHYSICAL CHARACTERISTICS	PHYSICAL CHARACTERISTICS

In News

- **India and Botswana formally announced the translocation of eight Cheetahs to India as a part of 'Project Cheetah'.**

About

- India declared the cheetah **extinct in 1952**, after decades of **over-hunting, habitat fragmentation, and depletion of prey species.**
- The launch of **Project Cheetah in 2022** and the **arrival of cheetahs from Namibia and South Africa** created the **world's first intercontinental relocation programme for a large carnivore.**
- **Botswana** - It's a landlocked country with nearly 70% of its landmass covered by the Kalahari Desert, and holds **one of the world's largest wild cheetah populations.**

Project Cheetah

- **Overview:** Project Cheetah is **India's ambitious attempt to reintroduce the cheetah in suitable open forest and grassland ecosystems.**
- **Launched By:** **National Tiger Conservation Authority (NTCA)**, a statutory body under the **Wildlife (Protection) Act, 1972 (amended 2006).**
- **Uniqueness** - **It is the world's first intercontinental translocation of a large wild carnivore.**

Translocations So Far:

- 8 cheetahs from Namibia in 2022
- 12 cheetahs from South Africa in 2023
- 8 cheetahs from Botswana (2025 announcement)

Cheetah(Acinonyx jubatus)

- It is the **world's fastest mammal** and the **only large carnivore to have gone extinct in India (1952).**

ಸುದ್ದಿ

- ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾ 'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ'ದ ಭಾಗವಾಗಿ ಎಂಟು ಚೀತಾಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದವು.
- ದಶಕಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬೇಟೆ, ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ನಂತರ ಭಾರತವು 1952 ರಲ್ಲಿ ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ಅಳಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.
- 2022 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಮೀಬಿಯಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಚೀತಾಗಳ ಆಗಮನವು ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಖಂಡಾಂತರ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು.
- ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾ - ಇದು ಸುಮಾರು 70% ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಲಹರಿ ಮರುಭೂಮಿಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಾಡು ಚಿರತೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ

- **ಅವಲೋಕನ:** ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಚೀತಾ ಎಂಬುದು ಸೂಕ್ತವಾದ ತೆರೆದ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರತೆಯನ್ನು ಮರುಪರಿಚಯಿಸುವ ಭಾರತದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.
- **ವನ್ಯಜೀವಿ (ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972 (ತಿದ್ದುಪಡಿ 2006)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಎನ್ ಟಿಸಿಎ) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ .
- **ಅನನ್ಯತೆ** - ಇದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಖಂಡಾಂತರ ಸ್ಥಳಾಂತರವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳು:

- 2022 ರಲ್ಲಿ ನಮೀಬಿಯಾದಿಂದ 8 ಚೀತಾಗಳು
- 2023 ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ 12 ಚೀತಾಗಳು
- ಬೋಟ್ಸ್ವಾನಾದಿಂದ 8 ಚೀತಾಗಳು (2025 ಪ್ರಕಟಣೆ)

ಚೀತಾ (ಅಸಿನೋನಿಕ್ಸ್ ಜುಬಾಟಸ್)

- ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದ ಸಸ್ತನಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುನಿಂತಿರುವ ಏಕೈಕ ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದೆ (1952).

- Unlike other big cats, cheetahs do not roar.
- There are two main species: the African cheetah (Vulnerable) and the Asiatic cheetah (Critically Endangered), found only in eastern Iran and parts of Africa.

PM Visit to Bhutan
Syllabus: GS2/IR

Context

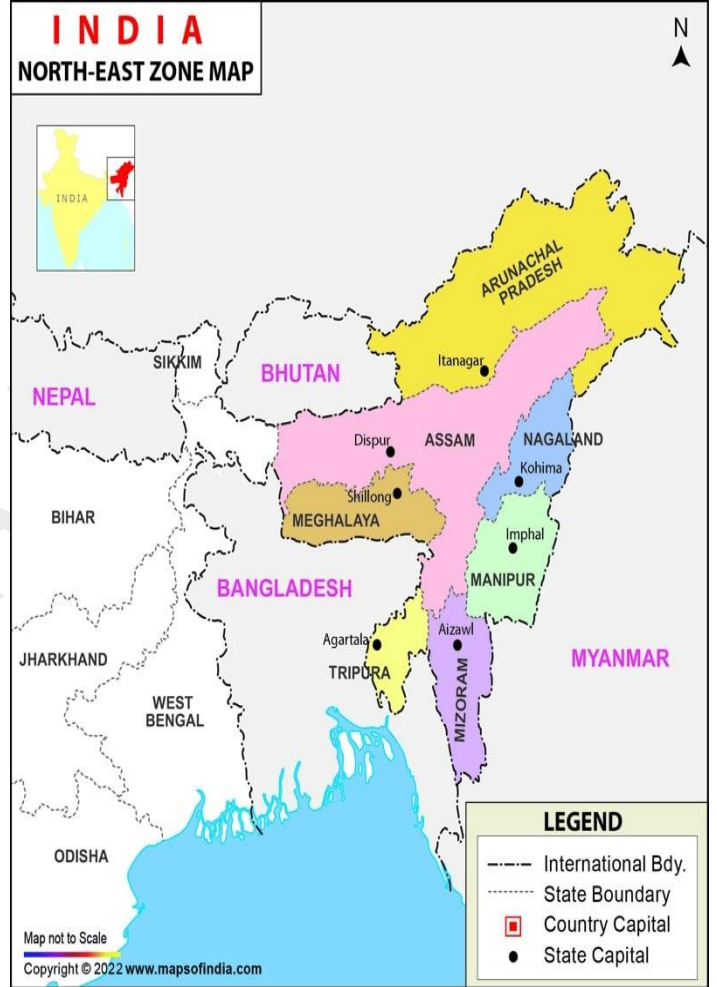
- Prime Minister Narendra Modi's recent visit to Bhutan strengthened the special ties of friendship and cooperation between the two countries.

Key Outcomes

- Inauguration of **1020 MW Punatsangchu-II Hydroelectric Project** constructed under a bilateral agreement between both Nations.

- ಇತರ ದೊಡ್ಡ ಬೆಕ್ಕುಗಳಂತೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಚೀತಾಗಳು ಘರ್ಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ: ಆಫ್ರಿಕನ್ ಚೀತಾ (ದುರ್ಬಲ) ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಚೀತಾ (ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಿರತೆ), ಪೂರ್ವ ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಭೂತಾನ್ ಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಭೇಟಿ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಐಆರ್

ಸುದ್ದಿ

- ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಭೂತಾನ್ ಭೇಟಿಯು ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

- ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ **1020 ಮೆ.ವ್ಯಾ. ಪುನಾತ್ಸಂಗ್ಚು -II ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ** ಉದ್ಘಾಟನೆ.

India-Bhutan Relations

- **Geographical Connection:** Bhutan shares its border with four Indian states, **Assam, Arunachal Pradesh, West Bengal and Sikkim with a length of 699 km** and serves as a buffer between India and China.
- **Diplomatic relations - Established in 1968.**
- **Treaty of Friendship** - The basic framework of India Bhutan relations is the **Treaty of Friendship and Cooperation signed in 1949 and was renewed in February 2007.**
- **Four major bilateral projects are launched in Bhutan from India,**
 1. **Hydroelectric projects - Punatsangchhu and Mangdechhu Hydro Project,**
 2. **Ground Earth Station of ISRO**
 3. **RuPay Card**
 4. **National Knowledge Network of India**
- **Economy - India is Bhutan's top trade partner both as an import source and as an export destination.**
- **Bhutan became the second country to launch the BHIM app.**
- **Cultural and Buddhist Links:** A number of Bhutanese pilgrims travel to **Bodh Gaya, Rajgir, Nalanda, Sikkim, Udayagiri, and other Buddhist sites in India**

Urban Cooperative Banks

Syllabus: GS3/Economy

Context

- Recently, the Union Home and Cooperation Minister, at the '**Co-op Kumbh 2025**', called on Urban Cooperative Banks (UCBs) to play a transformative role in empowering India's youth and underprivileged communities.

Key Highlights of Co-op Kumbh 2025

- '**Delhi Declaration 2025**': It was adopted by the National Federation of Urban Cooperative Banks and Credit Societies (NAFCUB), focusing on **enhancing financial stability, governance, and digitization within the cooperative banking network.**

ಭಾರತ-ಭೂತಾನ್ ಸಂಬಂಧಗಳು

- **ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಪರ್ಕ:** ಭೂತಾನ್ ತನ್ನ ಗಡಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಅಸ್ಸಾಂ, ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿಂನೊಂದಿಗೆ **699 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ** ಮತ್ತು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ನಡುವೆ ಬಫರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು - 1968 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.**
- **ಸ್ನೇಹ ಒಪ್ಪಂದ - ಭಾರತ ಭೂತಾನ್ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೂಲ ಚೌಕಟ್ಟು 1949 ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾದ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿ 2007 ರಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.**
- **ಭೂತಾನ್ ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ,**
 1. **ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು - ಪುನತ್ಸಂಗ್ಚು ಮತ್ತು ಮಂಗ್ಡೆಚು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ**
 2. **ಇಸ್ರೋದ ಗ್ರೌಂಡ್ ಅರ್ಥ್ ಸ್ಟೇಷನ್**
 3. **ರುಪೇ ಕಾರ್ಡ್**
 4. **ನ್ಯಾಷನಲ್ ನಾಲೆಡ್ಜ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ**
- **ಆರ್ಥಿಕತೆ - ಆಮದು ಮೂಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಫ್ತು ತಾಣವಾಗಿ ಭಾರತವು ಭೂತಾನ್ ನ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾಲುದಾರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.**
- **ಭೀಮ್ ಆ್ಯಪ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಎರಡನೇ ದೇಶ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಭೂತಾನ್ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.**
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಸಂಪರ್ಕಗಳು:** ಹಲವಾರು ಭೂತಾನ್ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ಬೋಧ್ ಗಯಾ, ರಾಜ್ ಗಿರ್, ನಳಂದ, ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಉದಯಗಿರಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಇತರ ಬೌದ್ಧ ತಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ

ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎನ್ 3 / ಎಕಾನಮಿ

ಸುದ್ದಿ

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಚಿವರು, 'ಸಹಕಾರ ಕುಂಭ 2025' ರಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾತ್ಮಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವಂತೆ ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ (ಯುಸಿಬಿ) ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಸಹಕಾರ ಕುಂಭ ಮೇಳ 2025 ರ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- '**ದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ 2025**': ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಆಫ್ ಅರ್ಬನ್ ಕೋಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್ (ಎನ್‌ಎಎಫ್‌ಸಿಬಿ) ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ, ಇದು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ.

Connect with the basics - Urban Cooperative Banks (UCBs)

- These are **financial institutions** primarily serving **urban and semi-urban populations**.
- **Principles of cooperation** - mutual help, democratic decision making and open membership, unlike commercial banks.
- Significance - They cater to **small businesses, salaried individuals, and lower-income groups, offering banking services such as deposits, loans, and credit facilities**.
- They play a vital role in **promoting inclusive economic growth, supporting small traders, entrepreneurs, and the weaker sections** of society.

Dumpsite Remediation Accelerator Programme (DRAP)

Syllabus:GS2/Governance

In News

- **The Dumpsite Remediation Accelerator Programme (DRAP) has been launched by the Ministry of Housing and Urban Affairs (MoHUA).**

Basic terms - Remediation vs Bioremediation

- **Remediation** is the broad process of **removing or containing environmental contaminants**.
- **Bioremediation** is a sub-category of remediation that **employs microorganisms like bacteria and fungi to degrade or transform pollutants**

Dumpsite Remediation Accelerator Programme (DRAP)

- It aims to **fast-track the remediation of remaining dumpsites** and reclaim valuable urban land for community and infrastructure development
- It helps in achieving **India's vision of achieving "Lakshya Zero Dumpsites" by September 2026.**

ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿ - ನಗರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (ಯುಸಿಬಿಗಳು)

- ಇವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಅರೆ-ನಗರ ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ.
- ಸಹಕಾರದ ತತ್ವಗಳು - ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸದಸ್ಯತ್ವ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಅವರು ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ-ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ, ರೇವಣಿಗಳು, ಸಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಂತಹ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- ಅಂತರ್ಗತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಡಂಪ್ ಸೈಟ್ ಪರಿಹಾರ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಡಿಆರ್ ಎಪಿ)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2 / ಆಡಳಿತ

ಸುದ್ದಿ

- **ಡಂಪ್ ಸೈಟ್ ಪರಿಹಾರ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಡಿಆರ್ ಎಪಿ) ಅನ್ನು ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಗರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (ಎಂಒಒಚ್ ಯುಎ) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.**

ಮೂಲ ಪದಗಳು - ಪರಿಹಾರ vs ಜೈವಿಕ ಪರಿಹಾರ

- ಪರಿಹಾರವು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಅಥವಾ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.
- ಜೈವಿಕ ಪರಿಹಾರವು ಪರಿಹಾರದ ಒಂದು ಉಪ-ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸಲು ಅಥವಾ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ

ಡಂಪ್ ಸೈಟ್ ಪರಿಹಾರ ವೇಗವರ್ಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಡಿಆರ್ ಎಪಿ)

- ಇದು ಉಳಿದ ಡಂಪ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನಗರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
- ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026 ರ ವೇಳೆಗೆ "ಲಕ್ಷ್ಯ ಶೂನ್ಯ ಡಂಪ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು" ಸಾಧಿಸುವ ಭಾರತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

Lucifer Bee
Syllabus: GS3/Species in News

Context

- Australian scientists have discovered a new native bee species named Lucifer.

About

- The new species - dubbed **Megachile (Hackeriapis) Lucifer** - was first discovered in 2019 in the state of Western Australia.
- Australia has around 2,000 native bee species, more than 300 of which are yet to be scientifically named and described.
- The highly distinctive, **upward-pointing horns on the female bee's face** inspired its name.
- Interestingly, the species' male bees lack the horns.

Gaganyaan Mission
Syllabus: GS3/Space

In News

- ISRO successfully conducted a critical parachute test for its upcoming human spaceflight mission, Gaganyaan.

ಲೂಸಿಫರ್ ಬೀ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3 / ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು

ಸುದ್ದಿ

- ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಲೂಸಿಫರ್ ಎಂಬ ಹೊಸ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೇನುನೋಣ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.
- ಮೆಗಾಚಿಲ್ (ಹ್ಯಾಕೆರಿಯಾಪಿಸ್) ಲೂಸಿಫರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹೊಸ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಮೊದಲು 2019 ರಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.
- ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2,000 ಸ್ಥಳೀಯ ಜೇನುನೋಣ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 300 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.
- ಹೆಣ್ಣು ಜೇನುನೋಣದ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ, ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ಕೊಂಬುಗಳು ಅದರ ಹೆಸರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದವು.
- ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಭೇದದ ಗಂಡು ಜೇನುನೋಣಗಳಿಗೆ ಕೊಂಬುಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ.

ಗಗನಯಾನ ಮಿಷನ್
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಸ್ಪೇಸ್

ಸುದ್ದಿ

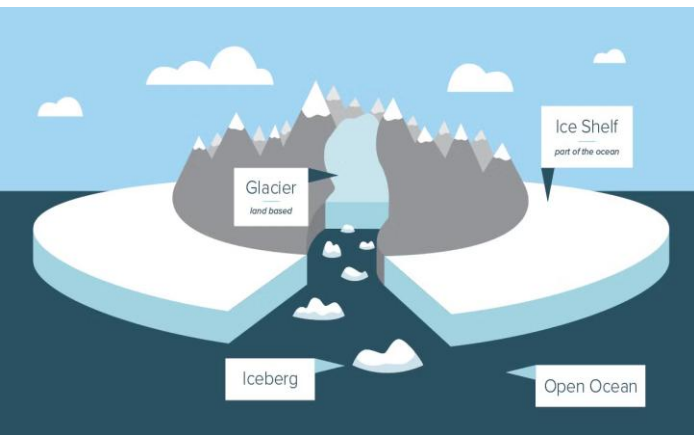
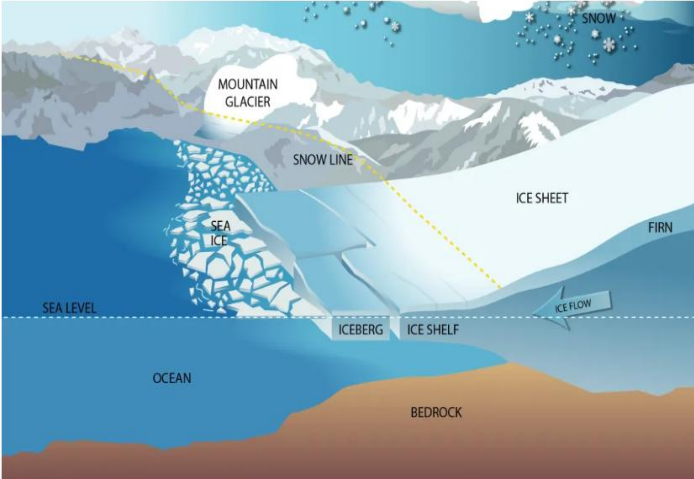
- ಇಸ್ರೋ ತನ್ನ ಮುಂಬರುವ ಮಾನವ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಯಾನ ಗಗನಯಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪ್ಯಾರಾಚೂಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿತು.

- ISRO will next conduct **three uncrewed flights with Vyomitra, a half-humanoid robot**, aiming for a crewed mission by early 2027.

Gaganyaan Mission

- **Approved in - December 2018.**
- **Financial outlay - ₹20,193 crore.**
- **Uniqueness - It is India's first indigenous human spaceflight initiative.**
- **Objective - It aims to demonstrate India's human spaceflight capability by sending a crew to 400 km low-Earth orbit** for three days, with a safe return and sea landing in Indian waters.
- **Launch vehicle - LVM3 rocket**, is identified as the launch vehicle for Gaganyaan mission.

International Cryosphere Climate Initiative Syllabus: GS3/ Environment

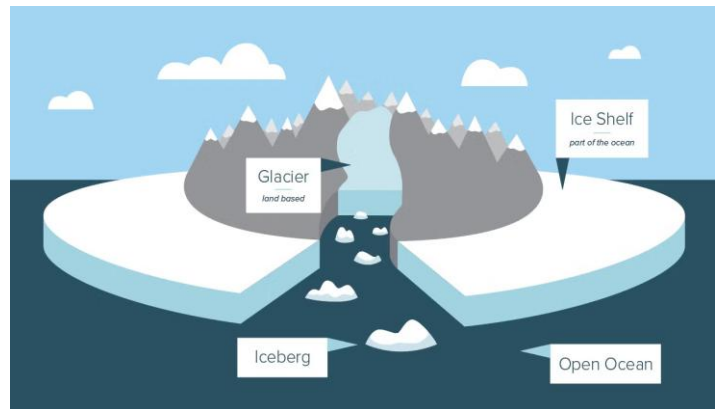
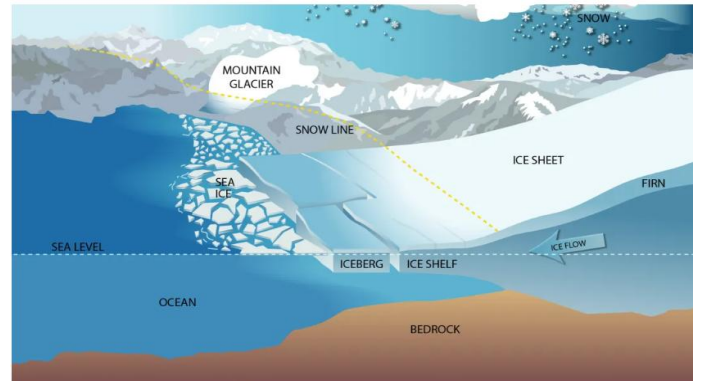

- ಇಸ್ರೋ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ರಹಿತ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಿದ್ದು, 2027 ರ ಆರಂಭದ ವೇಳೆಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಧ-ಹ್ಯೂಮನಾಯ್ಡ್ ರೋಬೋಟ್ ವ್ಯೋಮಿತ್ರ ಜೊತೆ ಹಾರಾಟ ನಡೆಸಲಿದೆ.

ಗಗನಯಾನ ಮಿಷನ್

- ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018 ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಹಣಕಾಸು ವೆಚ್ಚ -20,193 ಕೋಟಿ ರೂ.
- ಅನನ್ಯತೆ - ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ವದೇಶಿ ಮಾನವ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಯಾನ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು ಭಾರತದ ಜಲಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಕೆಳ-ಕಕ್ಷೆಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಮಾನವ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹಾರಾಟದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನ - ಎಲ್ವಿಎಂ3ಿ ರಾಕೆಟ್, ಗಗನಯಾನ ಮಿಷನ್ ನ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3/ ಪರಿಸರ

In News

- The “2025 State of the Cryosphere Report” underscores that Earth’s glaciers and ice sheets are rapidly melting.

Connect with the basics - Cryosphere

- The cryosphere is the part of the Earth’s climate system that includes solid precipitation, snow, sea ice, lake and river ice, icebergs, glaciers and ice caps, ice sheets, ice shelves, permafrost, and seasonally frozen ground.
- The term “cryosphere” traces its origins to the Greek word ‘kryos’ for frost or ice cold.
- The cryosphere extends globally not just in the Arctic, Antarctic, and mountain regions, and in approximately one hundred countries.
- The largest continental ice sheets are found in Antarctica.
- Approximately 70% of the Earth’s freshwater exists as snow or ice.

National Water Awards 2024 Syllabus: Miscellaneous

Context

- Maharashtra has secured the first position in the Best State category of the 6th National Water Awards for 2024.
- Gujarat and Haryana have been placed second and third respectively.

National Water Awards 2024 National Water Awards

- The National Water Awards were first launched in 2018.
- **Objective** - The awards aim to recognize efforts in water management and conservation.
- **Significance** - The initiative supports the government’s vision of a ‘Jal Samridh Bharat’ (Water Prosperous India).

ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ

- "2025 ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ದಿ ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ರಿಪೋರ್ಟ್" ಭೂಮಿಯ ಹಿಮನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹಾಳೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಕರಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶ - ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್

- ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಭೂಮಿಯ ಹವಾಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಘನ ಮಳೆ, ಹಿಮ, ಸಮುದ್ರದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ, ಸರೋವರ ಮತ್ತು ನದಿ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ, ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಗಳು, ಹಿಮನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹಾಳೆಗಳು, ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ತೊಡಕುಗಳು, ಪರ್ಮಾಫ್ರಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದ ನೆಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- "ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್" ಎಂಬ ಪದವು ಹಿಮ ಅಥವಾ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಶೀತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಗ್ರೀಕ್ ಪದ 'ಕ್ರೈಯೋಸ್' ನಿಂದ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕ್ರಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್, ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು ನೂರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- ಅತಿದೊಡ್ಡ ಭೂಖಂಡದ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ಹಾಳೆಗಳು ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- ಭೂಮಿಯ ಸುಮಾರು 70% ಸಿಹಿನೀರು ಹಿಮ ಅಥವಾ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2024 ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ವಿವಿಧ

ಸುದ್ದಿ

- 2024 ರ 6 ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರಾಜ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
- ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎರಡನೇ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

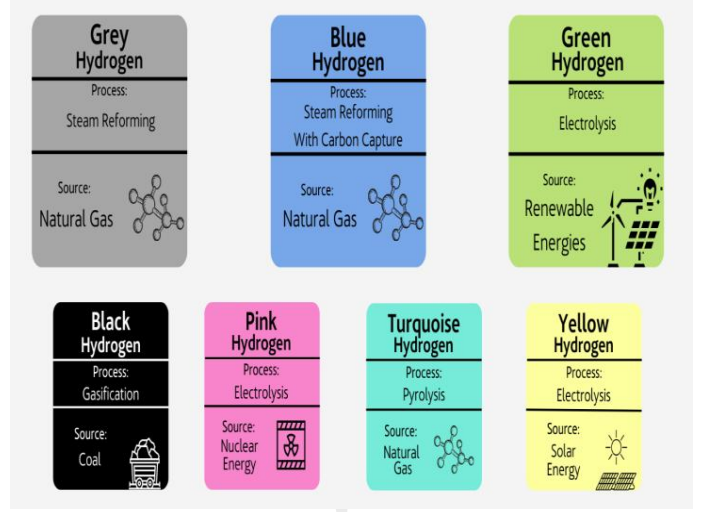
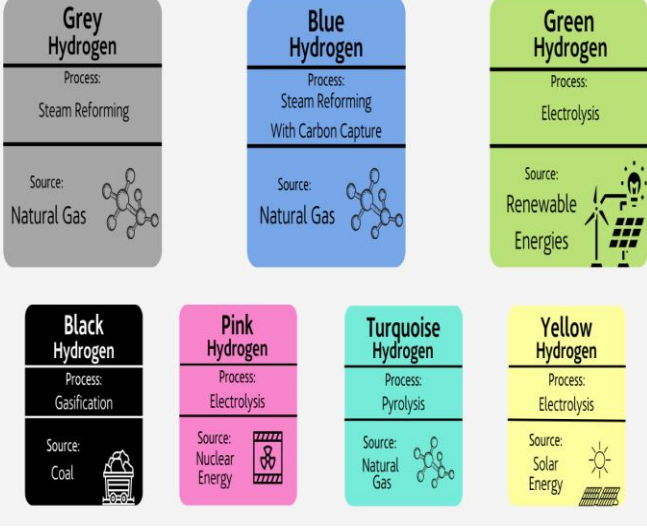
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 2018 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ - ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಸರ್ಕಾರದ 'ಜಲ ಸಮೃದ್ಧ ಭಾರತ' ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

3rd International Conference on Green Hydrogen (ICGH 2025)

Syllabus: GS3/Environment

ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಕುರಿತ 3 ನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ (ಐಸಿಐಹಿಜ್ 2025)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 3 / ಪರಿಸರ

In News

- At the 3rd International Conference on Green Hydrogen, the Union Minister for New & Renewable Energy highlighted the National Green Hydrogen Mission (NGHM) as a catalyst for India's clean energy transition in green hydrogen.

Green Hydrogen

- Green Hydrogen:** It is produced using electrolysis of water with electricity generated by renewable energy.
- Benefit:** It is a clean burning element that can decarbonise a range of sectors including iron and steel, chemicals, and transportation.
- Hydrogen can be stored for long periods of time which can be used to produce electricity using fuel cells.

National Green Hydrogen Mission

- Aim:** To make India a global hub for the production of green hydrogen.
- Implementing Ministry:** Ministry of New and Renewable Energy (MNRE)

ಸುದ್ದಿ

- ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಕುರಿತ 3 ನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವರು ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ವೇಗವರ್ಧಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮಿಷನ್ (ಎನ್ ಎಚ್ ಎಂ) ಅನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್

- ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಯೋಜನ: ಇದು ಶುದ್ಧವಾದ ಉರಿಯುವ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂಗಾಲಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜಲಜನಕವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು, ಇದನ್ನು ಇಂಧನ ಕೋಶಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮಿಷನ್

- ಗುರಿ:** ಭಾರತವನ್ನು ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ (ಎಂಎನ್‌ಆರ್‌ಇ)

Additional Information - Hydrogen

- **Symbol and Atomic number** - Hydrogen is the chemical element with the **symbol H and atomic number 1**.
- Hydrogen is the **lightest element and the most abundant chemical substance in the universe**, constituting roughly 75% of all normal matter.
- It is **colorless, odorless, tasteless, non-toxic, and highly combustible gas**.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಹೈಡ್ರೋಜನ್

- ಚಿಹ್ನೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಸಂಖ್ಯೆ - ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಎಂಬುದು H ಚಿಹ್ನೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಸಂಖ್ಯೆ 1 ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.
- ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅತ್ಯಂತ ಹಗುರವಾದ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹೇರಳವಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ದ್ರವ್ಯದ ಸರಿಸುಮಾರು 75% ರಷ್ಟಿದೆ.
- ಇದು ಬಣ್ಣರಹಿತ, ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದ, ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ, ವಿಷಕಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ದಹನಕಾರಿ ಅನಿಲವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಪ್ರಿಲಿಮ್ಸ್-ಕಮ್-ಮೇನ್ಸ್ 2025 ಬೆಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾಚ್-07 : ಪ್ರಾರಂಭ 17ನೇ ನವೆಂಬರ 2025
**ಆಫ್‌ಲೈನ್ [ಬೆಂಗಳೂರು]
& ಆನ್‌ಲೈನ್**
ತರಗತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಧಿ - 8 ರಿಂದ 9 ತಿಂಗಳು
ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಯೋಜಿತ ತರಗತಿಗಳು

ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಉಚಿತ ಟೆಸ್ಟ್ ಸರಣಿ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುವುದು

ಅನುಭವಿ ತರಬೇತುದಾರರಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ತರಗತಿಗಳು

ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಸಮಗ್ರ ಬೋಧನೆ

**SUBSCRIBE
HERE**

 ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ
ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ ಬಿ
 ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಇನ್‌ಸೈಟ್ಸ್ ಐಎಎಸ್

ಶುಲ್ಕ:
ಬೆಂಗಳೂರು (ಆಫ್‌ಲೈನ್):
~~Rs. 60,000/-~~
incl. taxes
₹ 54,000/-
 till 15th Nov. 2025

ಬೆಂಗಳೂರು (ಆನ್‌ಲೈನ್):
~~Rs. 50,000/-~~
incl. taxes
₹ 45,000/-
 till 15th Nov. 2025

Early Bird Offer:
**DISCOUNT
10%**
ತರಬೇತುದಾರರು

ಶಮಂತ್ ಸರ್
 ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಗಿರಿಧರ್ ಸರ್
 ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಶಿವಾನಂದ್ ಸರ್
 ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ

ಶಶಾಂಕ್ ಸರ್
 ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಧ್ರುವ ಸರ್
 ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ

ನವೀನ್ ಸರ್
 ಇತಿಹಾಸ

ನಂದನ್ ಸರ್
 ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಲಿತ ವಿಧಿಮಾನ

ಮಹೇಶ್ ಸರ್
 ಅರ್ಥಿಕತೆ
 (HONORARY ADVISOR)

ಪ್ರಜ್ಞಲ್ ಸರ್
 ಸಮಾಜ

ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಸರ್
 ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ವಿನಾಯಕ್ ಸರ್
 ಇತಿಹಾಸ

ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸರ್
 ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ

ಲಿಂಗರಾಜು ಸರ್
 ಪ್ರಬಂಧ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ

ಯೋಗಾನಂದ ಸರ್
 ಕೃಷಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಚೇರಿ:

INSTA KAS , 1134/1, 2 ನೇ ಮಹಡಿ, ಶರಾವತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಿಸ್ ರಸ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗುಪ್ಪೆ ಮೆಟ್ರೋ ನಿಲ್ದಾಣದ ಎದುರು, RPC ಲೇಔಟ್, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560040.

ಸಂಪರ್ಕ:
 08069405206

ಮೇಲ್:
 support@insightsias.com

www.insightsonindia.com
instacourses.insightsonindia.com

ಶಾಖೆಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರು | ದೆಹಲಿ | ಶ್ರೀನಗರ | ಧಾರವಾಡ

ಮಿಷನ್ ಆರಕ್ಷಕ

ಪಿಎಸ್‌ಐ/ಇಎಸ್‌ಐ/ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರೂಪ್ ಸಿ @ ಬೆಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾಚ್ - 3 ತರಬೇತಿ ಪ್ರಾರಂಭ 8ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2025

ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಪರೀಕ್ಷಾ ದಿನಾಂಕ: 30ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2025

SCHOLARSHIP TEST DETAILS

ಮೊದಲ 5 ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ
ಸ್ಪರ್ಧಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಪ್ರವೇಶ

6-10 Ranks: 50% Scholarship
11-25 Ranks: 30% Scholarship
26-50 Ranks: 20% Scholarship

COURSE FEE:

~~₹.25,000/-~~ **₹20,000/-**

Early Bird Offer:

20%

(Till 6th Dec 2025)

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ ಬಿ

ಸ್ನಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಇನ್‌ಸೈಟ್ಸ್ ಐಎಎಸ್

OUR FACULTIES

NAVEEN SIR
MODERN &
KARNATAKA HISTORY

VINAYAK SIR
ANCIENT &
MEDIEVAL

SHASHANK SIR
WORLD & INDIAN,
KARNATAKA GEOGRAPHY

SHIVANANDA SIR
POLITY

MAHESH SIR
ECONOMICS
(HONORARY ADVISOR)

DHRUVA SIR
WORLD & INDIAN,
KARNATAKA GEOGRAPHY

VIJAY KUMAR SIR
PHYSICS

SRIKANTH SIR
BIOLOGY, CHEMISTRY
& TECHNOLOGY

NANDAN SIR
ENVIRONMENT & CA

SHAMANTH SIR
MENTAL ABILITY

LINGARAJU SIR
ESSAY, PRECIS &
TRANSLATION

NINGAPPA
MENTAL ABILITY

**REGISTER HERE
FOR COURSE**

**FOR ONLINE
SCHOLARSHIP TEST**

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಚೇರಿ:

INSTA KAS , 1134/1, 2 ನೇ ಮಹಡಿ, ಶರಾವತಿ
ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಿಸ್ ರಸ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗುಪ್ಪೆ ಮೆಟ್ರೋ
ನಿಲ್ದಾಣದ ಎದುರು, RPC ಲೇಔಟ್, ವಿಜಯನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560040.

ಸಂಪರ್ಕ:

08069405206

ಮೇಲ್:

support@insightsias.com

www.insightsonindia.com

instacourses.insightsonindia.com

ಶಾಖೆಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರು | ದೆಹಲಿ | ಶ್ರೀನಗರ | ದಾವಣಗೆರೆ